

# „Danskeren“

ET NYHEDS- OG OPBYGGELSESBLAG FOR DET DANSKE FOLK I AMERIKA, udgivet af Danish Lutheran Publishing House, Blair, Nebraska.

„Danskeren“ udgaa Onsdag i hver Uge. Pris pr. Aargang: 12 Ugede Stater \$2.00. Udlandt \$2.50. Bladet betales i Forskud.

Bestilling, Betaling, Adresseforandring etc. med Undtagelse af Bidrag til Bladet, indhold adresseres DANIEL LUTH. PUBL. HOUSE, Blair, Nebraska.

Alle Bidrag til Bladets Indhold — Korrespondancer, Afhandlinger og andre Artikler — sendes til dets Redaktør: A. M. ANDERSEN, Blair, Nebr.

Entered at Blair Post office as second class matter.

Acceptance for Mailing at special rate of postage, provided for in Section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on July 8, 1918.

I Tilfælde af, Bladet ikke modtages regelmæssigt, bedes man klage til det stedlige Postkontor. Skulde dette ikke hjælpe, bedes man henvende sig til „Danskeren“'s Kontor.

Advertising rates made known upon application.

Naar Læserne henvender sig til Folk, som avorterer i Bladet, enten for at købe hos dem eller for at faa Oplysning om det avterede, bedes de altid omtale, at de saa Avertissementet i dette Blad. Det vil være til gensidig Støtte.

**Sammenslutning af Missions-selskaber.** Den norske Sudanmission har paa sin Generalforsamling i Haugesund den 11.—12. September vedtaget Sammenslutning med „Det norske Missionselskab.“ Dettets Bestyrelse har allerede tidligere udtalt sig for Forbindelsen; men den skal først vedtages paa Selskabets Aarsmøde i 1921. Vedtagelsen er næppe tvivlsom. K.D.

**Kristenforfølgelser i Kina.** Til Reuters Burea elegrereres fra Hongkong til London den 11. September: Præfektoret i Weichow melder om Massakrer paa de kinesiske Kristne i Weiyung Distriktet Øst for Floden. Soldater, der var bevåbnede med Geværer og Maskingeværer, gennemstrefede Landsbyerne og nedskød Kvinderne. I en Landsby trak de den kristne, kinesiske Lærer ud af Kirken og myrdede ham, hvorefter de ødelagde Kirken og dræbte Landsbyens Beboere. Kanton Regeringen havde i Forvejen givet Tropperne Ordre til at respektere de Kristne og de fremmede.

**Langvarigt Ægteskab.** Ægteparret Johannes og Johanne Johnson, Medlemmer af Ælfsborgs-Menigheden, Pocahontas Co., Ia., skriver „Aug.“ har opnaaet en højere Alder og har været forenede i Ægteskab længere, end det forundes de fleste. De har nu begge fyldt 90 Aar, og de har levet i et lykkeligt Ægteskab i 67½ Aar. — Mr. Johnson fødtes i Slota Menighed, Skaraborgs Len, Sverrig, den 3. Sept., 1830. Mrs. Johnson fødtes i samme Menighed den 24. Juni samme Aar. De konfirmeredes sammen i 1846. De ægtevedes 3. April 1853, kom til Amerika, Pocahontas Co., Ia., 1889. De sluttede sig til Ælfsborgs-Menigheden 1908, hvilken Menighed de tilhører endnu. De har haft 9 Børn, af hvilke de 5 lever endnu. De har 36 Børnebørn og 32 Børnebørns Børn.

**Et større Augsburg.** Derom skriver Past. K. B. Birkeland i Flkbl. af 13. ds.: „Dette Udtryk begynder at blive noget utværet, synes mig. Men den, som har læst sidste Indberetning fra Board of Trustees, kender min Stilling og mit Syn paa Sagen. Vi faar ikke et større Augsburg, før vi faar mere af Guds Aand og Guds Naade over os. Vi kunde nok faa Pengene til Bygning og andet Tilbehør, men et større Augsburg trænger først og fremmest (til) mange, mange flere bedende Hjerter og mere Aand, end der for nærværende findes iblandt os. — Der er ikke Unighed iblandt os om

disse Ting. Der er en hel Hob af Misforstaaelser, og paa Grund af Misforstaaelserne er der blevet Uvillie, og hos enkelte holder det paa at udarte til ondtd Blod.“

**Kirkeklokkerne i Tyskland.** De tyske Kirkeklokker blev som bekendt under Krigen afleverede til Omstøbning til Kanoner. Et Kirkeklokke-Udvalg søger nu at skaffe Menighederne andre Klokker; men regnet efter, hvor mange Kirkeklokker de tyske Klokketøberier kunde levere aarligt for Krigen, vil det tage 20 Aar, før Tabene er erstattede.

Riget har i sin Besiddelse ca. 400 Kirkeklokker, der skal gives tilbage til de rette Ejere. At finde disse har imidlertid vist sig vanskeligt, idet de under den almindelige Haabløshed ikke har mærket Klokkerne ved Indleveringen, skønt det var paabudt.

**Den demokratiske Tekstbog.** Den demokratiske Nationalkomite har sendt Danskeren „The Democratic Text Book“, en Bog paa 504 Sider. Det var jo meget hensynsfuldt at sende os en saa stor Bog gratis! Thi det maa da koste Penge at samle, trykke og cirkulere slikt. Værket er forsynet med Register, saa det er velskikket til at være Haandbog for en Redaktør. Vi fik Lyst til at se noget om Prohibition og den saakaldte „Volstead Act“. Men ikke engang Navnene findes i Registeret. Der er Biografi af baade Cox og Franklin Roosevelt (set fra en Side) og af Harding (set fra en anden Side). Men i ingen af disse Biografier finder vi Prohibition omtalt, ikke engang i Oversigten over Hardings „Senate Record“, medens der ellers findes mange andre rare Ting. — Vi saa hellere lidt mere Alsidighed og mindre Partiskhed i en „Tekstbog“.

### De kristne Skoler.

**Demokratiet behøver vore kristelige Skoler.**

Følgende Art. af den tidligere Forstander af St. Olafs College mener vi er værd for danske Læsere at overveje.

I vor norsk-lutherske Kirke har vi i alle disse Aar talt om Nødvendigheden af at drive kristelige Skoler for at bevare vor Ungdom for den lutherske Kirke. Dette er jo et godt Maal. Det er Ret, at vi skulde saa gøre. Dette er et Arbejde, vi skylder baade Kirken og Ungdommen.

Men her er ogsaa en anden Side ved denne Sag. Mange blandt os mener, at dette Stræv med at holde vore højere kristelige Lærestalter gaaende er dog et unyttigt Arbejde. Staten holder jo saadanne Skoler gaaende, og vi har rigelig Anledning til at sende vore Børn der. Der maa jo ogsaa vi betale vor Del af Udgifterne. Hvorfor skal vi saa have ogsaa de Udgifter, som maa til for at opholde vore kirkelige Lærestalter? Desuden burde vi nu være saa fuldt amerikaniserede, at vi burde slutte med at drive saadanne Anstalter for os selv. Det er ikke godt amerikansk. Saaledes tænker en Del.

Det er derfor tidsmæssigt at gøre Spørgsmaalet: „Hvad betyder vore kristelige Skoler for det amerikanske Demokrati?“

Det er her at mærke, at vore Statsskoler ikke kan give Undervisning i Kristendommens Principper. Dette er en afgjort Sag. Demokratiet kan drive Skoler, men det kan ikke selv besørgende den kristelige Religions Opholdelse og Udbredelse. Overladt til sig selv og sine egne Hjælpemidler vil Demokratiet hurtigt miste Kristendommen.

Kan et Demokrati blive staaende uden Religion?

Nej. Det kan være belærende for os at se paa en Del Udtalelser

af Eks-Præsident Taft som de rapporteres i Dagspressen. „Uden Religion kan et Folk styre ikke leve“, siger han. „Studiet af Menneskets Forhold til sin Skaber og af Ansvarsforholdet ligeoverfor Gud skærper Menneskets moralske Bevidsthed; styrker hans Villighed og Selvbeherskelse og Selvopofrelse, vækker hans Følelse af broderlige Pligter ligeoverfor sine Medmennesker og gør ham til en af den Slags Borgere uden hvilke Folket styre vilde blive umulig.“

Han siger, at han baserer sine Udtalelser paa de lagtagelser og Erfaringer, han har gjort som ansvarlig Administrator i højere Embeder. Han var i fire Aar Guvernør-General i Filippinerne og senere fire Aar Præsident af United States. Desuden var han tidligere i mange Aar en judicial Dommer.

„Jo længere“, siger han, „og jo intimere jeg har studeret det politiske og sociale Liv, jo dybere er jeg blevet overbevist om den kritiske Vigtighed af den Rolle, som Kirken og Religionen maa spille i at gøre et Folk styret til det, som det burde være, og i at forsvare det som det bedste Styre, et intelligent Folk kan have.“

Dette er klar og tydelig Tale. Dersom vort amerikanske Demokrati skal vedblive religionsløst, saa betyder det Demokratiets Fald.

Hvorledes skal saa den kristelige Religion bevares og indskræpes i Folkets Sjæl, dersom Kirken skulde slutte med sit Skolearbejde? At snakke om, at det ikke er amerikansk for os at drive vore egne Skoler, vidner dog om en sørgelig Uvidenhed om, hvad der er amerikansk.

Nej, tværtimod, at vi driver Skoler, det er grundigt amerikansk; og vort Samfund gør derved Demokratiet en uvurderlig Tjeneste.

„Mennesker er ikke skikket for et Demokrati, førend de anerkender hans Herredømme, som er Retfærdighedens og Fredens Gud“, siger Prof. Norman E. Richardson.

Saadan Erkendelse udfoldes ikke i Statsskolerne. Dette er Kirkens Arbejde.

Naar Kirken driver Skoler, styrker den ikke blot sig selv, men ogsaa muliggør Demokratiet.

L. A. Vigness i „Skand.“

### Et mærkeligt Omslag.

Lig en Tidsbølge strømmede den „røde“ Revolutions Hære for faa Maaneder siden ind i Polen, medens Iagttagere i Europa og Amerika saa Tegn efter Tegn paa, at Lenins Doktriner og Autoritet vandt stedse større Indflydelse over Socialistgrupper og Arbejderorganisationer. Arbejdere i England og Italien syntes at gaa med paa „direct action“ Metoden, som Tredie Internationale endosserede, og de nye Czarere i Moskvo lo, som den traadtløse Telegraf bar deres Pral om Verdenserobring og verdensvid Revolution vesterpaa. Men Flodbølgen er dalet, Sneen af konservativ Redaktør er nu bleven overbevist, efter at de successivt har set det ene Nederlag af de russiske Stridskræfter efter det andet, fulgt af prompt Fredsslutning med Polen og Finland, Rygterne om Hungersnød i Rusland og Utilfredsheden bag Trotskys Linier, fredelig Afgørelse af Italiens Arbejdsvanskeligheder, Striketruslen i England ebbe ud i Sandet, og at de fleste af de ansvarlige Ledere i de vestre Lande lader haant om Lenins Ledelse.

En for en, siger New York Evening Post, der kalder det nævnte „en Tilbagemarch fra Moskvo“, er Industri-Nationer kommet sig af deres Illusion — Tyskland, Frankrig og Italien har frasagt sig Lenin-Dyrkelsen, og Tredie Internationale synes nu at skulle opgives til dets russiske Opfindere og nogle faa ubetydelige Grupper af spredte Kommuniste. Konservativ Redaktør finder det ikke overrasken-

de — dog meget beroligende — at Samuel Gompers skulde udtale sig saa eftertrykkeligt imod et Diktatur af Moskows Lenin og Trotski, men naar Debs protesterer imod Tredie Internationale „autokratiske Indblanden“, saa synes det utvivlsomt at tyde paa en socialistisk Tilbagemarch. Socialisterne overalt i Verden, siger New York Times, fører samme Klage. Det Tredie Internationale, grundet paa Bolshevikerfaring i Rusland, venter ikke paa denne Erfarings Succes, men „medlægger Dogmen“ at det vil have Held med sig, og at samme Program maa gennemføres overalt i Verden uden Hensyn til lokale Forhold. Dets „autokratiske Indblanding“ griber Socialisternes Nerver alle Vegne. For faa Dage siden —

„Med den italienske Metal-Industri i Arbejdernes Hænder, Regeringen nægtende at hævde Løven, og Malatesta farende op og ned i Landet syntes Italien at være paa Randen af Anarki; men Krisen er helt draget over. Socialist-Førere taler med daarlig skjult Foragt om Lenins Banstraae imod dem, og der spaaes endogsaa om en Kærlighedsfest mellem Arbejde og Kapital. I Frankrig finder Socialisterne sig til Rette med Millerands Politik til nægte at have med nærværende Rusland at gøre, og den amerikanske Arbejderføderation har stærkt støttet President Wilsons lignende Politik.“

Nyhedsdepecher fortæller om den franske Arbejderkongressen to mod en Stemning imod Samarbejde med Moskows Internationale, om en Ukase fra Moskvo, der skylder de italienske Socialister for Forræderi, fordi de „var uvillige til at styrte deres Land i Ruin, hvad Lenins Inspirere i Berlin havde planlagt“, som „Giornale d'Italia“ siger. Selv i Tyskland splittede de radikale uafhængige Socialister sig i Grupper hellere end at anerkende Moskows Regering. I en Redaktionsartikel, „Revolution imod Soviet Regeringen“, i Omaha World-Herald siges:

„Det opmuntrende Faktum synes at være, at Soviet-Doktrinen taber Arbejdernes Gunst alle Vegne. Det er tilstrækkeligt for en Arbejder-Delegation blot at besøge Rusland for at blive overbevist om Bolshevismens Futilitet (Ubetydelighed), siger det officielle Arbejderorgan i Paris, og Signor Argenta, Sekretæren for den italienske almindelige Arbejder-Føderation, har just talt offentlig om det „Helvede“, han var sluppet fra, efter at han var kommen tilbage fra Moskvo.“

Af samme Betydning er en Handling af en svensk Føderation af Fabriks-Arbejders Kongres fornylig. Det er den næststørste Arbejderforening i Sverige. Denne Kongres stemte imod at sende en Hilsen til den russiske Soviet og tillige imod, at Handelsforbindelse med Soviet-Rusland genoptages.“

Ovenstaaende er meddelt efter „Literary Digest“. Det er mærkværdigt, hvor lidt selv ledende Storblande forstaa sig paa at bedømme Verdenssituationen til en vis Tid — at man for faa Maaneder siden kunde frygte for, at Bolshevismen skulde oversvømme Verden. Ingen syntes da at ane, hvad Polakkerne skulde gøre, og hvad Indflydelse det skulde faa. Hvor er det dog lykkeligt at eje Troen paa en Gud, der er „Skæbnens Leder.“ Heller ikke Bolshevismen kommer længere, end han tillader.

### MORE WORK IN WISCONSIN.

Having spent another three weeks in Wisconsin and during this time visited a number of our congregations it may be of general interest to let results be known. Briefly stated they are as follows:

My first stop was at Waupaca. There are two large congregations, and I spent about a week there to get things started. Rev. Lund's congregation

was the first, quota \$8,000. A good start was made, \$1,450 subscribed and committee will try hard to finish. Rev. Naarup's people quota \$8,000. A good beginning, \$1065 was secured. Very few of our people whom we saw at Waupaca turned us down and I hope to hear good news from Waupaca. Next Maple Valley, Rev. Krogh pastor, quota \$1,000. In one day we went over the top and got \$1,050, with many more to see. Maple Valley is great. Next Coleman, same pastor, quota \$500. In about two hours we got considerably more than half, and committee said they could easily finish. Next Oconto, same pastor. This place like all cities is hard and slow to work, because our people are busy during the day, quota \$1,500. In one day we got \$400, and from present indications I believe our Oconto friends will reach their quota. Next Milwaukee, Matthiesen pastor, quota \$3,320. In a little more than half a day we got \$1,350 on the list and only a few seen. Watch Milwaukee go over the top! Next Hartland, Rev. Paulsen, pastor, quota \$4,000. In one and one half day we had \$2,350 subscribed, and in my judgment Hartland will surprise all doubters by going over the top in great shape. I did not go to Oregon, but arranged with Rev. Paulsen and his Hartland committee to do this work for me. I feel sure this matter is left in competent hands and as Oregon is not considered difficult, I predict an over the top movement there. I am very grateful to the ministers who so ably prepared the ground, and so loyally assisted me in this great work, and I am equally grateful for the kindness, help and good will manifested by all local committees. I again thank you one and all.

Yours for the half million  
C. Christianson.

**Se den Vej, du Fa'r!**  
Af Sognepræst Carl Hornbech, Fredericia.

Den norske Præst G. Aagaard fortæller i sin lille prægtige Bog „Min Solstraale“ om en Fader og en Søn.

De stod nede ved Havnen, hvor Amerikadampere just forlod den lille By for at føre sin dyre Last over til det fjerne Vest. Blandt Passagererne var Mandens Datter; han stod nu helt fortabt og saa efter Skibet, som førte hende bort.

Den lille Dreng frøs og vilde gerne hjem. Men Faderen hørte ikke paa hans Kalden.

Saa trak den lille Fyr ham i Frakken og pegede indad mod Hjemmet, idet han udbrød: „Du Fa'r — se den Vej, du Fa'r!“

— Se den Vej, du Fa'r, det var egentlig et godt Fingerpeg.

Det er ikke nedad, vi skal se! Der kan være saa meget nedefra, der drager, saa meget, der taler til vor jordbundne Natur. I en Tid, da alt og alle danser om Guldkalven, gælder det om ikke at følge Strømmen — den løber altid nedad.

Det er vel heller ikke udad, vi skal se!

Ak, saa blev der ikke mange rolige Timer!

Medens dette skrives, gærer og bryder det mellem Russerne og Polakkerne og andet Steds. Skal vi se udad, da bliver det Uro og atter Uro, Bekymring og et angsteligt: Hvar skal det blive til!

Men indad da, det skal vel dog alvorlige Mennesker se?

Aa ja, de stille Regnskabstimer kan slet ikke undværes. Det er vel Grunden til bl. a. vor Tids megen Dans og mange Forlystelser, at der er saa mange, der er bange for de stille Timer, da man ser indad.

Men bliver man ved at se indad, da maa man vist med Hensyn paa Død og Dom sige som en ung Mand en Gang skrev til mig: „Skal jeg frelses, maa der ske et Mirakel!“

Saa bliver der kun en Vej at se, den Vej, der altid staaer aaben, Vejen opad — og hjemad.

„Se den Vej, du Fa'r!“ Det var mod Hjemmet, den lille pegede; det var den Vej, Faderen skulde se.

Der brændte Lys i Hjemmets Stuer, der straaled ud i den mørke Aften. Der var der Lys og Varme, der mødte man Hjemmets Kærlighed i en grøn og kold Aftentime.

Ser vi den Vej, opad og hjemad, møder vi Kærlighed; „vor Fader har Lys i sit Vindue.“

Og det er vel den Vej, de fleste, ja vel alle trænger til at se. Thi den Kærlighed, Guds Kærlighed i Kristus Jesus, har alle Brug for — og den tilbydes alle.

Jeg sad en Aften og talte med en af Landevejens farende Svende inde i min Stue.

Saa kom min Søn og satte sig paa mit Skød, saa lang som han nu var, og jeg kyssede ham, som jeg saa ofte har gjort, og talte lidt med ham, som en Fader kan tale med sin Søn.

Den fremmede, fattige Mand saa paa mig med store Øjne. Saa udbrød han efter en Stunds Tavshed bevæget:

„Saa megen Kærlighed, som De har vist Deres Søn i dette Øjeblik, har jeg ikke mødt i mit hele Liv! Havde jeg det, vilde mit Liv vist have været anderledes!“

Det er vi Menneskers Fejl, at vi ikke tager mod mere Kærlighed ovenfra, og at vi ikke yder mere. Der er Grund til at pege opad og sige til sig selv og til andre: „Den Vej, se den Vej, du Fa'r!“

Now Ready  
**The Book of Youth**

Our English edition of Skovgaard-Petersens well known „Ungdommens Bog“. 280 pages. Large clear Type. Good Paper. Durably bound in gold stamped cloth.

**Price \$1.50 net.**

As to the character of the translation we quote Prof. O. M. Norlie, Ph. D., Pd. D., S. T. D., Litt. D.:—

“The translation has been made by the hand of a master of English as well as Danish literary diction and style. As to form it is at times exceedingly free, but yet true to the sense of the original. — The book is a treasury of golden thoughts on the nature and problems of youth.”

**Special quantity prices to Agents and Dealers.**

Danish Luth. Publ. House,  
Blair, Nebraska.